

FARSKÝ LIST

15. september – 21. september 2025, číslo 614

Gréckokatolícka cirkev, farnosť Čičava, Čičava 38, 09301

Tel.: 0911/711488, o.martinlaban@gmail.com

Odkiaľ sa človek usiluje čerpať šťastie po páde?

Odpoveď na túto otázku nám prináša dobre známy úryvok knihy Genezis, ktorý tiež vysvetľuje veľa vecí o našej situácii: „No had bol ľstivejší ako všetky poľné zvieratá, ktoré urobil Pán Boh.“ (Gen. 3,1a). Had je symbolom sily, ktorá je mimo človeka – sily zla. Kniha Múdrosti komentujúc tento úryvok (Múd. 2,24), identifikovala hada ako satana, pokušiteľa.

Sväté Písmo hovorí, že zlo sa nenarodilo v srdci človeka, iba tam bolo zasiate zvonka: „A vrel žene: „Naozaj povedal Boh: „Nesmiete jesť z nijakého rajského stromu!“ (Gen. 3,1b). Zákaz sa de facto týkal jedného stromu. Eva hneď na to odpovedá: „Nie, nie zo všetkých.“ Je to akoby polemika o výraze: „všetkých“ či „jedného“. Ako sa vlastne veci majú?

Tu sa rodí otázka: Odkiaľ táto zmena? Prečo diabol povedal: „zo všetkých?“ Pomýlil sa vari náhodou? Nie, to nebolo náhodou. To bolo veľmi chytrácky sformulované. Diabol sa zameral na to, aby vysvetlil človekovi, že jeho sloboda má taký pôvod, že stačí jeden zákaz, aby nebol slobodný. A na tom satan pokúša človeka, vždy na tom bude trvať. To nič, že môžeš robiť sto vecí, ale jedna ti je zakázaná. A teraz sa neklam, že si voľný. Chce ti povedať, že celá tvoja sloboda je škandál. Pretože holá pravda je taká, že nie si slobodný. To, čo určuje tvoju dôstojnosť, tvoj najvyšší post, tvoj titul, ktorým sa chváliš, je fikciou. Neexistuje.

Do toho smeroval omyl: „zo všetkých stromov“, aby sa v človeku určite

narodil pocit krivdy. V skutočnosti sa veci majú tak, že nie je mi dovolené robiť tú jednu vec. Ale prečo? A zrazu sa rodia ďalšie otázky.

Žena odpovedala hadovi: „Z ovocia rajských stromov môžeme jesť, ale o ovoci stromu, ktorý je v strede raja, nám Boh povedal: Nejedzte z neho, ani sa ho nedotýkajte, aby ste nezomreli“ (Gen. 3,2-3). V odpovedi, ktorá je citátom Božieho slova – slova, ktorým prvý človek žil – máme základne a fundamentálne potvrdenie, že hriech a smrť sú identické. Sú akoby jedna a druhá strana tej samej skutočnosti: hriech za sebou ťahá smrť, to znamená - ničí život človeka, jeho existenciu.

Smrť, o ktorej sa tu hovorí nie je fyzickou smrťou. Pretože dar nesmrteľnosti, o ktorom hovorí teológia, a ktorý Adam i Eva dostali v raji spolu s milosťou, neznamená, že človek bude žiť večne na zemi, že nebude fyziologickej smrti. (Keby to bolo tak, zem by sa preľudnila – ľudia sa rodia a nik neumiera. Kde by sme asi museli cestovať? Na mesiac, na hviezdy?) Fyziologická smrť bola iba priezračná. Bola vstupom do života Otca – Boha. Človek mal prechádzať cez jej brány, pretože ináč by sme všetci ostávali na zemi.

Ide tu o inú smrť. Nazvime ju bytostnou smrťou človeka, smrťou ontologickou, ktorej symbolom je teraz fyzická smrť. Preto, keď prví kresťania nanovo získali to, čo človek stratil v raji, nenazývali fyzickú smrť smrťou, ale iba spánkom. Pre nich smrť prestala byť tým, čím bola voľakedy. Stala sa inou skutočnosťou. Bolo to usnutie a nie smrť.

Smrť je skutočne spojená s hriechom. Hriech vždy ťahá za sebou smrť. To znamená, že ruína človeka. Je pre neho jedom, zlom, ktoré sťažuje a otravuje jeho život a v konečnom dôsledku vedie k jeho smrti. Človek je stvorený pre život a zároveň hriech vedie do smrti. Preto mu Pán Boh dal slovo: „Tam sa nepribližuj, lebo tam je smrť!“ Zároveň diabol klamal: Tu povedal had žene: „Nie, nezomriete!“ (Gen. 3,4).

Tu máme akoby prapočiatok presvedčenia, ktoré dodnes existuje vo vedomí mnohých ľudí, že hriech nie je ničím zlým pre človeka, že nevedie k smrti, k rozkladu ľudskej existencie a ľudského šťastia. Hriech sám o sebe je pozitívny, dobrý. Sám v sebe obsahuje niečo pekné, milé, dávajúce život, rozvoj, niečo príjemné. Takto ľudia uvažujú o hriechu. To je to, ako napr. narkomani uvažujú o drogách, že im dávajú vyslobodenie a pocit, že sú už v raji, že sa pre nich začína nový život.

Takto ľudia uvažujú o hriechu. Problém je iba v tom, že je to zakázané. Je to zlé, lebo je to zakázané. Ťažko sa o tom hovorí. Pán Boh je nejaký divný, pochmúrny. Najkrajšie veci sa akurát jemu nepáčia. Nesmieme ich robiť. Keďže je Bohom, môže robiť čo sa mu páči a zakazovať čo sa mu nepáči. My ho musíme poslúchať, pretože ináč pôjdeme do pekla, keby sme sa náhodou osmelili uraziť ho.

Tu je žriedlo zla – v tejto katechéze, ktorú diabol vsadil do vedomia človeka a ktorá ho hlboko prenikla: Nie, nezomriete, ale Boh vie, že v deň, keď budete z neho jesť, otvoria sa vám oči a vy budete ako Boh, budete poznať dobro a zlo (Gen. 3,4-5).

Satan chce narušiť Boží poriadok ľudského života. Nie priamo, ale prostredníctvom nepokoja zasiať do človeka, cez prebudenie jeho ambícií. V

tejto vidine je obsiahnutá všetka zloba tejto katechézy, jej jed. Menovite je tu zdeformovaný obraz Boha a v zlom svetle sú predstavené jeho úmysly.

Nakoľko predtým žil človek v presvedčení, že Boh ho stvoril a stvoril ho z lásky a on túto lásku žil, o toľko teraz satanova katechéza zasiahla ten prirodzený, konštitutívny pocit človeka. Vo vedomí, že Boh ho stvoril pre lásku a z lásky – pretože ho miluje. Stvoril ma, pretože je dobré existovať spôsobom takým a nie iným. Tak a nie ináč byť na ňom závislý – je pre mňa najvyšším dobrom, je prejavom Božej lásky.

Namiesto toho had povedal, že to tak nie je. Boh ťa nenávidí, nechce tvoje dobro: „Keď budete z neho jesť, otvoria sa vám oči a vy budete ako Boh, budete poznať dobro a zlo.“ (Gen. 3, 5). Prekročenie tohto zákazu vás povedie vyššie, otvorí vám nové horizonty. Pozdvihne vás o jeden stupeň vyššie. Budete ako Boh, budete mať v rukách tajomstvo vecí. Budete poznať dobro a zlo. Budete môcť rozhodovať, čo je pre vás dobré a zlé. A toto vlastne Boh nechce. To pred vami chráni. Tomu chcel zabrániť. A to je dôvodom, že vás nemiluje.

Toto popretie Božej lásky je „atómová bomba“. Tu sa prekrúca definícia Boha, ktorú Sväté Písmo podáva na samom konci. Keď sa už zjavenie skončilo a sv. Ján kontemploval túto pravdu, o ktorej Sväté Písmo hovorilo celý čas akoby „medzi riadkami“. On ju sformuloval výraznejšie: „Boh je láska!“ (1Jn 4, 8).

Zlo sa začalo vtedy, keď človek túto pravdu, pevný bod, dogmu, prekrútil. Boh ťa nemiluje. Nestvoril ťa z lásky. Nestvoril ťa pre dobré ciele. Boh je nevypočítateľný, absolútny, je tyranom, ktorý ťa chce využiť. Ty si iba jeho sluhom, žiješ v neslobodnej závislosti na ňom, a to ťa dehonestuje. Viac-

menej tak môžeme parafrázovať podstatu tvrdenia „Boh nie je láska“.

A čo sa teraz deje s človekom?

Nastupuje účinok. „A žena videla, že strom je na jedenie chutný, na pohľad krásny a na poznanie vábivý.“ (Gen. 3, 6). Odrazu strom, ktorý nerobil človekovi žiadne problémy, stal sa problematickým. Odrazu ten príkaz: „Budete stvorenia a uznajte to“ – predtým sám o sebe zrozumiteľný, nevzbudzujúci žiadne zaváhania, stal sa problémom. Človek sa zarazí: kto hovorí pravdu? Boh alebo satan? Má na výber akoby dve pravdy. Ale kde je pravda? Ktorá z tých právd je skutočne pravdou?

Pozrime sa ako táto predstava opisuje hriech v aspekte túžby. Strom je na pohľad krásny a na poznanie vábivý. Preto sv. Pavol v Liste Rimanom povie, že človek dostal ten zákaz „nepožiadaj“ (porov. Rim 7, 7). Samozrejme, celá tradícia Izraela, ako aj Sväté Písmo v krátkom rozprávaní „nepožiadaj“ obsahujú to hlavné negatívne prikázanie dané človekovi. Akoby bolo vzaté z tej analýzy a z opisu raja.

Čo sa ďalej deje s človekom? Po tom momente reflexií, odpovedal podľa satanskej pravdy. Odrhnutie ovocia, ktoré neskoršie nasledovalo, je vyznaním viery, že nie Boh hovorí pravdu, ale táto tajomná vízia, ktorú počul odinakaľ. To je pravda, čo počul v tej novej vízii: „Boh nie je láska“. Teraz sa človek usiluje uskutočniť svoj život po svojom. Všetko je akoby zahrnuté v tom skutku. Obráťme pozornosť na to, že je to vyznanie viery nie ústami ale skutkom. Vyznanie viery, ktoré ide oveľa hlbšie, než to, čo vypovieme ústami. Aj ono určite zapadlo hlboko do ľudského srdca. Nie Boh má pravdu, ale satan a ja, ktorý ho odvtedy nasledujem.

„I otvorili sa obom oči a spoznali, že sú nahí.“ (Gen. 3, 7) Podľa Svätého Písma nahota spôsobuje hanbu. Človek ako keby vyjadril seba oblečením, tým čo nosí na sebe. V tom sa vyjadruje jeho osobitosť, jeho poslanie. Nahota je zase symbolom poníženia, okradnutia, straty niečoho vážneho. Človek je okradnutý, nevedno komu patrí, stratil svoj smer. To chce Sväté Písmo vyjadriť prostredníctvom „pocitu nahoty“.

Na tom podklade sa táto nahota, ktorá predtým človeka nezarážala, stáva ešte zvláštnjšou. Preto sýrski otcovia, napr. sv. Efrém hovoria, že nahota je symbolom toho, že človek bol zahalený božou žiarou, nosil na sebe šaty Božej chvály, ktoré teraz stratil.

Od tejto chvíle sa začína nová situácia človeka. Už nie tá prvá, ktorá bola Božím zámerom. Nie tá, pre ktorú človek de facto existuje, ale tá v ktorej sme všetci ponorení. Čo sa teraz deje? Je dôležité si to uvedomiť, aj keď je to veľmi jednoduché a hovorí o tom mnoho udalostí, ktoré sa dejú vo svete. Pochopenie toho spôsobí, že sa nebudeme ničomu diviť – ani u seba ani u iných.

Človek, ktorý rástol ako strom v pôde Božej milosti prestal byť v nej zakorenený. Stal sa sám sebe bohom. To si zaumienil satan, keď povedal: „Budete ako Boh!“ (Genezis 3, 5). Ibaže človek nie je Bohom. Človek je iba stvorenie. Tu je dráma. Tu je smrť zasadená akémusi hlbokému plánu, pre ktorý nás Boh stvoril, a ktorý nás skonštituoval v našom človečenstve – vedomiu závislosti na Bohu. Preto cítim, že som Bohom milovaný, že čerpám z tejto lásky život a pociť istoty, že sa môj život bude uberať dobrým smerom, že sa nemám čo báť, že som v rukách Boha. On ma miluje

a môže všetko. Prečo by som sa bál? To človek stratil.

	Čičava	Komárany	Memík
Po 15.9.	Presväta Bohorodička Spolupriteľka		Štátny sviatok
Ut 16.9.	Svätá všechválna veľkomučenica Eufémia 18.00 + Alžbeta, Jaroslav (r. Ľerová)		
St 17.9.	Svätá mučenica Sofia a jej dcéry Viera, Nádej a Láska 18.00 + Marta (r. Tkáčová) + panychýda		
Št 18.9.	Prepodobný otec Eumenios Divotvorca, gortynský biskup 18.00 + Walter Sestrienka		
Pi 19.9.	Svätí mučeníci Trofim, Sabbatios a Dorymedont OBNOVA MISÍ V ČIČAVE 17.30 sv. ruženec 18.00 Liturgia s misijnou kázňou Po liturgii moleben k bl. muč. Metodovi D. Trčkovci a uctenie si relikvií		Zdržanlivosť od mäsa
So 20.9.	Svätý veľkomučeník Eustatios a spoločníci OBNOVA MISÍ V ČIČAVE 9.00 Akatist požehnaní rodín, Spoved' a možnosť duchovného rozhovoru 15.00 Eucharistická adorácia, svätá spoved' a možnosť duchovného rozhovoru 17.30 sv. ruženec 18.00 Liturgia s misijnou kázňou Uctenie si relikvií bl. muč. Metoda		
Ne 21.9.	Pätnásta nedeľa po Päťdesiatnici Nedeľa po Povýšení OBNOVA MISÍ V ČIČAVE a zároveň ZAČIATOK MISÍ V KOMÁRANOCH		Zbierka: Katechizácia a Katolícke školy (len Memík a Komárany)
	8.30 sv. ruženec 9.00 Liturgia a záver obnovy misií, myrovanie so zbierkou na misijný fond	10.15 Slávnostný sv. ruženec 10.50 Privítanie misionárov 11.00 Liturgia s misijným príhovorom 15.30 Večiereň cca. 16.30 Sprievod na cintorín a panychýda za zomrelých	7.30 *za farnosť

Úmysel modlitby: za mier na Ukrajine a vo svete